

4. Лепський С.І. Зарубіжний досвід використання фінансових розслідувань у правоохоронній діяльності // Право і суспільство. – № 2. – 2014. – С. 189–194.

5. Онищенко С.В., Лапінський І.Е. Міжнародний досвід боротьби з тінізацією економіки в умовах глобалізації // Ефективна економіка. – № 2. 2013. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2074>.

Рогатюк Ігор Володимирович,

головний консультант відділу правової та антикорупційної політики центру безпекових досліджень Національного інституту стратегічних досліджень, доктор юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник

**БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ:
ЩО ЗАВАЖАЄ ПОЧАТКУ ЙОГО РОБОТИ**

Новий революційний закон №1150-ІХ від 28.01.2021 «Про Бюро економічної безпеки України» [1] набрав чинності 25 березня поточного року [2]. Однак, чи поставив він крапку у дискусії: чим буде займатися Бюро, які склади злочинів будуть підслідні його працівникам та якими оперативними та кримінальними процесуальними повноваженнями буде наділено орган? Безумовно ні. Дискусія триває і коли вона закінчиться – питання до парламентаріїв.

Прийнятий Закон визначив загальні поняття: принципи діяльності, завдання, структуру, організацію діяльності, штат, формування кадрового складу навіть повноваження у ст. 8 де в п.1 ч.1 зазначено, що Бюро здійснює оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування у межах передбаченої законом підслідності. Проте надалі в законі, у тому числі і в прикінцевих та перехідних положеннях відсутня інформація про внесення змін до кримінального процесуального кодексу щодо підслідності детективам Бюро. Як видно зі змісту закону розслідування злочинів є прямим завданням новоствореного органу.

Однак, на сайті Верховної Ради України розглядається проект Закону № 3959-1 від 25.08.2021 «Про внесення змін до адміністративного та кримінального законодавства щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України» [3].

Вказаний законопроект включає три блоки законодавчих змін до трьох галузей права – адміністративного, кримінального та кримінального процесуального.

До Кодексу про адміністративні правопорушення запропоновано у статтю 15 «Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних

правопорушень», доповнити працівниками Бюро економічної безпеки України, які мають спеціальні звання, окрім цього на захист правового статусу Бюро вводиться нова стаття 184-4, що передбачає відповідальність за незаконне використання найменування та ознак належності до Бюро економічної безпеки України.

Далі пропонується внесення змін до Кримінального законодавства якими власне внесено особу Директора Бюро економічної безпеки України в якості державного діяча і відповідно передбачається відповідальність за посягання на його життя (ст.112 КК України), втручання у його діяльність (ст.344 КК України) та погроза або насильство щодо нього (ст.346 КК України). Також Директора Бюро прирівняно до службової особи, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368-5, 369 та 382. У ст. 212 Ухилення від сплати податків, шляхом підвищення штрафів змінено санкції кваліфікуючих ознак цього злочину, а також доповнено Кодекс новою статтею 222. Шахрайство з податком на додану вартість.

Найцікавіші законодавчі зміни, будуть стосуватися кримінального процесуального законодавства, оскільки фактично органи Бюро економічної безпеки замінять органи, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства та переймуть на себе усі повноваження податкової міліції включно до функції розслідування та проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Так, згідно з новою редакцією частини 3 ст.216 КПК України Детективи органів Бюро економічної безпеки України здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 199, 204, 2051, 206, 212, 2121, 2181, 219, 2201, 2202, 222, 2221, 2222, 2231, 2232, 224, 229, 231, 232, 2321, 2322, 233 Кримінального кодексу України.

Детективи органів Бюро економічної безпеки України здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 2062, 210, 211 Кримінального кодексу України, у разі якщо розслідування таких кримінальних правопорушень не віднесено до підслідності Національного антикорупційного бюро України.

Якщо під час розслідування зазначених кримінальних правопорушень встановлені кримінальні правопорушення, передбачені статтями 192, 200, 216, 358, 366 Кримінального кодексу України, вчинені особою, стосовно якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані з кримінальними правопорушеннями, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, такі правопорушення розслідуються детективами органів Бюро економічної безпеки України.»;

Стосовно НСРД можна відмітити, що окрім загальної заміни податкових органів на Бюро економічної безпеки, останньому надано більш широкі повноваження ніж податковій міліції, оскільки порушено

монополію Національного антикорупційного бюро України на проведення моніторингу банківських рахунків (ст. 269-1 КПК України [4]). Що є цілком логічним, якщо взяти до уваги завдання і мету діяльності Бюро.

Однак, після прийняття цього законопроекту у першому читанні 3 лютого поточного року, законодавчий процес зупинився...

Отже, на сьогодні Бюро економічної безпеки перебуває у стані невизначеності. З одного боку є закон, який вступив в силу, з іншої – інструментарій для роботи Бюро відсутній. В цілому позитивно схвалюючи таку ініціативу по захисту економіки України від злочинних посягань, виникає питання: скільки буде зберігатися цей «Status quo» і коли депутати наповнять життям потужний орган спрямований на протидію правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави [4]. За логікою законодавчого процесу, на нашу думку, потрібно було разом прийняти і Закон про Бюро і розглянутий нами вище проект № 3959-1 від 25.08.2021 «Про внесення змін до адміністративного та кримінального законодавства щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України», однак цього поки, що не сталося, – Чому? Питання до законодавчої гілки влади...

Список використаних джерел

1. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. №1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

2. Закон про бюро економічної безпеки опублікували. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3214275-zakon-pro-stvorennaburo-ekonomichnoi-bezpeki-opublikovali.html>.

3. Про внесення змін до адміністративного та кримінального законодавства щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України: Проект Закону № 3959-1 від 25.08.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69708.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

5. У фіскальній службі розповіли, коли запрацює Бюро економічної безпеки. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/02/23/671328/>.